

Minister Infrastruktury

Znak pisma: DNW-2.054.56.2026
Warszawa, 25 września 2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację poselską nr 19438, Grupy Posłów na Sejm RP, przedstawiam co następuje.

Pisma, zalecenia oraz wytyczne kierowane do jednostek Straży Ochrony Kolei (dalej: „SOK”) w związku z wykonywaniem czynności służbowych mają charakter organizacyjny i instrukcyjny. Nie stanowią one jednak samoistnego źródła prawa. Ich zadaniem jest wskazanie sposobu praktycznego stosowania obowiązujących przepisów, ujednolicenie postępowania funkcjonariuszy oraz zapewnienie prawidłowej realizacji ustawowych zadań SOK. Podstawą działania funkcjonariusza SOK są w pierwszej kolejności przepisy powszechnie obowiązującego prawa, przepisy wewnętrzne regulujące pełnienie służby, posiadane kwalifikacje, wiedza zawodowa oraz profesjonalna ocena konkretnej sytuacji. Wytyczne pełnią w tym systemie funkcję pomocniczą i interpretacyjną. Nie mogą zastępować przepisów prawa ani rozszerzać wynikających z nich uprawnień funkcjonariuszy.

Spółka poinformowała, że Komenda Główna SOK, co do zasady, nie wycofuje się z wydanych wytycznych w rozumieniu sugerującym ich wcześniejszą wadliwość. W przypadkach, w których jest to niezbędne, treść wytycznych jest aktualizowana w związku ze zmianami stanu prawnego, zmianą uwarunkowań faktycznych lub poziomu zagrożenia, a także doprecyzowywana, gdy praktyka ich stosowania wskazuje na możliwość powstania rozbieżności interpretacyjnych.

Odnosząc się do kwestii liczby, wydanych od 1 stycznia 2024 r., pism, wytycznych oraz interpretacji dotyczących zasad wykonywania czynności służbowych przez funkcjonariusz SOK, informujemy, że Ministerstwo Infrastruktury nie prowadzi ich ewidencji. Spółka PLK S.A. wyjaśniła, iż przedmiotowe pytanie zostało sformułowane, przez Grupę Posłów na Sejm RP, szeroko i nie określa, jakie konkretnie kategorie dokumentów miałyby być objęte zestawieniem. W praktyce Komenda Główna SOK wydaje liczne pisma dotyczące różnych aspektów funkcjonowania formacji, wobec czego bez precyzyjnego określenia zakresu przedmiotowego zapytania, według PLK S.A., nie jest możliwe przedstawienie jednej miarodajnej liczby. Podstawowym dokumentem regulującym organizację pełnienia służby pozostają „Zasady pełnienia służby przez funkcjonariuszy Straży Ochrony Kolei”, stanowiące załącznik do decyzji Komendanta

Głównego SOK. Zasady te od czasu ich wejścia w życie były kilkakrotnie aktualizowane w drodze kolejnych decyzji Komendanta Głównego SOK.

Zgodnie z informacjami przedłożonymi przez Spółkę, każda z wprowadzanych zmian posiadała uzasadnienie wynikające z potrzeb organizacyjnych, zmian regulacyjnych albo konieczności dostosowania zasad do aktualnego sposobu realizacji zadań. Zmiany te nie oznaczały każdorazowo modyfikacji zasad wykonywania podstawowych czynności służbowych, mając często charakter czysto organizacyjny lub techniczny.

Ministerstwo Infrastruktury nie ma podstaw prawnych do gromadzenia informacji, ilu funkcjonariuszy SOK zgłaszało problemy interpretacyjne dotyczące obowiązujących procedur. Jednocześnie, z informacji otrzymanych ze Spółki wynika, że nie prowadzi ona odrębnej statystyki pozwalającej określić liczbę funkcjonariuszy, którzy zgłaszali jakiegokolwiek wątpliwości interpretacyjne dotyczące obowiązujących procedur. Nie oznacza to jednak, że tego rodzaju sygnały pozostają bez reakcji. Zgodnie z zapewnieniami Spółki, jeżeli z praktyki służbowej wynika, że określona kwestia jest różnie interpretowana, Komenda Główna SOK podejmuje działania zmierzające do jej wyjaśnienia.

Odnosząc się do kwestii prowadzenia kontroli dotyczących jednolitości stosowania wytycznych we wszystkich Komendach Regionalnych SOK, PLK S.A. wyjaśniła, że w Komendach Regionalnych SOK prowadzone są kontrole wewnętrzne dotyczące różnych obszarów funkcjonowania jednostek, zarówno przez wyspecjalizowaną komórkę kontroli wewnętrznej, jak również przez osoby posiadające stosowne upoważnienia. Kontrolujący nie stwierdzili nieprawidłowości.

Komenda Główna SOK sprawuje również bieżący nadzór nad działalnością Komend Regionalnych SOK. Na terenie całego kraju obowiązują jednolite zasady oraz procedury dotyczące realizacji zadań przez funkcjonariuszy SOK. W celu zachowania jednolitości praktyki Komenda Główna SOK prowadzi bieżącą analizę stosowania procedur i wytycznych, a w razie zidentyfikowania rozbieżności podejmuje odpowiednie działania nadzorcze, organizacyjne lub szkoleniowe.

Odpowiadając na pytania dotyczące przeprowadzenia przez Ministerstwo Infrastruktury własnych czynności wyjaśniających dotyczących zarzutów przedstawionych przez organizacje związkowe oraz planów przeprowadzenia przez Ministerstwo audytu funkcjonowania Komendy Głównej SOK, wskazujemy, że brak jest podstaw prawnych dla podjęcia takich działań.

Mając na uwadze zasadę praworządności wyrażoną w art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Minister Infrastruktury (dalej: „Minister”) tak jak każdy organ władzy publicznej działa na podstawie i w granicach prawa. Oznacza to, że Minister nie może dowolnie przyjmować roli arbitra, samodzielnie ustalając stan faktyczny i osądzając poczynania Stron, które do niego o to wystąpią. Jest bowiem związany przepisami ustaw, które określają treść i granice jego kompetencji.

Uprawnienia ministra właściwego ds. transportu względem SOK określa przede wszystkim ustawa z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym. Obejmują one w szczególności udzielenie zgody na utworzenie SOK przez zarządcę infrastruktury oraz szereg delegacji ustawowych do wydania rozporządzeń regulujących poszczególne aspekty

funkcjonowania tej formacji. Z przepisów tych nie wynika uprawnienie do podjęcia przez Ministra działań, o których mowa w przedmiotowej interpelacji.

Takich uprawnień nie można też wywodzić z relacji korporacyjnej. Względem PLK S.A., w strukturach której funkcjonuje SOK, Minister występuje jako reprezentant większościowego akcjonariusza - Skarbu Państwa. Prawa i obowiązki Skarbu Państwa jako akcjonariusza reguluje szereg przepisów, w szczególności Kodeks spółek handlowych oraz ustawa z 16 grudnia 2016 roku o zasadach zarządzania mieniem państwowym. Na podstawie tych przepisów Minister wykonuje wobec PLK S.A. uprawnienia właścicielskie w szczególności w zakresie wynikającym z posiadanych praw udziałowych oraz obowiązujących zasad nadzoru nad spółkami. Uprawnienia te w szczególności obejmują prawo głosu nad uchwałami walnego zgromadzenia w kluczowych sprawach majątkowych, organizacyjnych i strategicznych określonych w Statucie Spółki i Kodeksie spółek handlowych (np. zgoda na rozporządzenie aktywami znacznej wartości, uchwalanie przepisów wewnątrzkorporacyjnych, rozpatrywanie sprawozdań finansowych i sprawozdań organów Spółki). Ingerencja i bieżąca kontrola działalności operacyjnej Spółki wykracza poza zakres kompetencji akcjonariusza.

Kwestie operacyjne, w tym także kwestie funkcjonowania poszczególnych jednostek organizacyjnych Spółki, należą do Zarządu PLK S.A., który posiada wyłączone prawo podejmowania decyzji w tym zakresie i który za te decyzje ponosi osobistą odpowiedzialność.

Wskazuję również, że organem Spółki odpowiedzialnym za stały nadzór nad jej działalnością we wszystkich dziedzinach działalności jest Rada Nadzorcza PLK S.A.. W przeciwieństwie do akcjonariusza, Rada Nadzorcza Spółki dysponuje nieograniczonym przedmiotowo prawem do informacji o jej sprawach.

Według wiedzy resortu infrastruktury Rada Nadzorcza PLK S.A. zajmowała się problematyką dotyczącą korespondencji Związków Zawodowych w sprawie funkcjonowania SOK oraz standardów dialogu społecznego na posiedzeniach w dniu 29 czerwca i 26 sierpnia 2026 r.

Ponadto, informuję, że w Departamencie Kolejnictwa Ministerstwa Infrastruktury trwają prace nad projektem ustawy o zmianie ustawy o transporcie kolejowym oraz niektórych innych ustaw, który ma na celu wzmocnienie pozycji SOK poprzez dodanie nowych zadań i uprawnień funkcjonariuszom SOK (np. zadanie polegające na rozpoznawaniu i wykrywaniu niektórych wykroczeń, których wystąpienie negatywnie wpływa na bezpieczeństwo podróżnych, gdy ich popełnienie ma miejsce na obszarze kolejowym, w pociągach i innych pojazdach kolejowych oraz w pomieszczeniach przeznaczonych do obsługi podróżnych korzystających z transportu kolejowego na dworcach kolejowych). Projekt ma również na celu lepszą koordynację działań SOK z innymi służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo i porządek publiczny (poprzez dodanie obowiązku współdziałania SOK z Siłami Zbrojnymi RP, Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służbą Ochrony Państwa, jednostkami ochrony przeciwpożarowej, Służbą Więzienną) oraz poprawę bezpieczeństwa na przejazdach kolejowo-drogowych.

Projekt nie przewiduje uregulowań dotyczących zwiększenia przejrzystości procesu wydawania wytycznych służbowych, gdyż jest to materia odnosząca się do regulacji wewnętrznych obowiązujących w PLK S.A.

Na obecnym etapie projekt został włączony do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod poz. UD455.

Z poważaniem,

Dokument podpisany elektronicznie przez:

z upoważnienia Ministra Infrastruktury

Piotr Malepszak

Podsekretarz Stanu